

Bruxelles, 12.4.2017
COM(2017) 211 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Protecția copiilor migranți

{SWD(2017) 129 final}

1. INTRODUCERE

În ultimii ani, s-a înregistrat o creștere dramatică a numărului de copii migranți care sosesc în Uniunea Europeană, mulți dintre aceștia fiind neînsoțiți. În 2015 și 2016, copiii reprezentau aproximativ treizeci la sută din solicitanții de azil în Uniunea Europeană¹. În ultimii șase ani, numărul total de copii solicitanți de azil a crescut de șase ori².

În spatele statisticilor există copii care trec printr-o serie de experiențe legate de migrație, dintre care multe sunt traumatizante. Copiii migranți se află într-o situație deosebit de vulnerabilă din cauza vârstei lor, a distanței de casă și, adesea, a separării de părinți sau de persoanele care îi îngrijesc. Prin urmare, aceștia necesită o protecție specifică și corespunzătoare.

Copiii migranți, indiferent dacă sunt fete sau băieți, sunt expuși la riscuri și au fost adesea victimele unor forme extreme de violență, exploatare, trafic de ființe umane și abuz fizic, psihologic și sexual înainte și/sau după sosirea lor pe teritoriul UE. Aceștia pot risca să fie marginalizați și implicați în activități infracționale sau de radicalizare. Copiii pot dispărea sau se pot regăsi separați de familiile lor. Fetele sunt deosebit de expuse riscului de căsătorii forțate atunci când familiile se confruntă cu situații dificile sau doresc să le protejeze de alte violențe sexuale. Riscurile sunt agravate în cazul copiilor care călătoresc neînsoțiți sau sunt obligați să împartă spații supraaglomerate cu adulți pe care nu îi cunosc.

Protecția copiilor înseamnă, în primul rând, sprijinirea valorilor europene de respectare a drepturilor omului, demnitate și solidaritate. Aceasta presupune, de asemenea, asigurarea respectării legislației Uniunii Europene și respectarea Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și a legislației internaționale a drepturilor omului referitoare la drepturile copilului. Acesta este motivul pentru care protecția tuturor copiilor, indiferent de statutul lor și de stadiul în care se află în procesul de migrație, reprezintă o prioritate.

Uniunea Europeană, împreună cu statele membre, este activă în acest domeniu de mai mulți ani. Legislația și politicile existente ale UE oferă un cadru solid pentru protecția drepturilor copilului în toate aspectele migrației, inclusiv în ceea ce privește condițiile de primire, tratarea cererilor acestora și integrarea. **Planul de acțiune privind minorii neînsoțiți (2010-2014)**³ a avut un rol esențial pentru creșterea gradului de conștientizare cu privire la nevoile de protecție ale copiilor migranți neînsoțiți și pentru promovarea măsurilor de protecție⁴. Mai recent, Agenda europeană privind migrația⁵ și Comunicarea privind stadiul punerii în aplicare a acesteia⁶ au abordat chestiunea protecției copiilor migranți. Recomandarea Comisiei intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” cuprinde orientări care vizează reducerea sărăciei în rândul copiilor și ameliorarea bunăstării copiilor, prin intermediul unor măsuri integrate și bine-direcționate⁷. Ca

¹ În prezentul document, termenii „copii migranți” sau „copii” se referă la toți copiii cetățeni ai țărilor terțe (persoane cu vârsta sub 18 ani) care sunt strămutați forțat sau migrează către și pe teritoriul UE, fie însoțiți de un membru al familiei (extinse) sau de o persoană care nu este membru al familiei (copii separați), fie singuri, indiferent dacă solicită sau nu azil. Prezenta comunicare utilizează definiția pentru „copil separat” care este prevăzută la punctul 8 din Comentariul general nr. 6 al Comisiei Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului.

² <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/database>.

³ COM(2010) 213 final.

⁴ Prezenta comunicare este însoțită de un document de lucru al serviciilor Comisiei care cuprinde un raport privind punerea în aplicare a planului de acțiune din 2012, SWD(2017) 129.

⁵ COM(2015) 240 final.

⁶ COM(2016) 85 final.

⁷ Recomandarea 2013/112/UE a Comisiei din 20.2.2013 intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” (JO L 59, 2.3.2013, p. 59).

urmare, statele membre dispun de un set amplu de cunoștințe și de bune practici în ceea ce privește protecția copiilor migranți.

În pofida acestor bune practici și a progreselor realizate în statele membre, creșterea recentă a numărului de copii migranți care sosesc a pus presiune asupra sistemelor și administrațiilor naționale și a evidențiat lacunele și deficiențele în ceea ce privește protecția tuturor categoriilor de copii migranți. **Cel de al 10-lea Forum anual privind drepturile copilului consacrat protecției copiilor migranți**, care a fost organizat de Comisie în perioada 28-30 noiembrie 2016⁸, și discuțiile pe această temă desfășurate în cadrul meselor rotunde cu organizații neguvernamentale și internaționale, precum și conferința „*Lost in Migration*” din 26-27 ianuarie 2017⁹, au scos în evidență necesitatea unor acțiuni bine direcționate pentru protejarea copiilor migranți. Raportul Reprezentantului Special al Secretarului General al Consiliului Europei pentru migrație și refugiați din 23 martie 2017 identifică, de asemenea, principalele provocări cu care se confruntă copiii migranți în Europa¹⁰.

Având în vedere creșterea numărului de copii migranți care sosesc în Europa și presiunea din ce în ce mai mare exercitată asupra sistemelor naționale de gestionare a migrației și de protecție a copilului, prezenta comunicare stabilește o serie de acțiuni pe care Uniunea Europeană și statele membre trebuie în prezent să le întreprindă sau să le pună mai bine în aplicare, inclusiv cu sprijinul agențiilor UE relevante [Agenția Europeană pentru Paza de Frontieră și de Coastă, Biroul European de Sprijin pentru Azil (EASO) și Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA)].

Prezenta comunicare se bazează pe inițiativele relevante întreprinse la nivelul UE pentru a soluționa provocările legate de migrație, printre care se numără garanțiile suplimentare specifice propuse în contextul reformei legislației UE în materie de azil¹¹, Planul de acțiune privind integrarea¹² și Recomandarea Comisiei privind returnarea¹³ care însoțește Planul de acțiune reînnoit în materie de returnare¹⁴. Prin urmare, obiectivul este acela de a oferi **o serie de acțiuni coordonate și eficiente** pentru abordarea lacunelor și a nevoilor urgente în materie de protecție cu care se confruntă copiii odată ce ajung în Europa, de la identificarea și primirea lor, până la punerea în aplicare a garanțiilor procedurale și la crearea de soluții durabile. Se urmărește, de asemenea, intensificarea acțiunilor transversale din toate etapele migrației, cum ar fi utilizarea mai bună și mai bine direcționată a sprijinului financiar al UE, îmbunătățirea colectării de date privind copiii migranți și formarea persoanelor care lucrează cu copiii migranți. Punerea în aplicare a acestor acțiuni va urmări crearea de sinergii cu acțiunile adoptate la nivelul Uniunii Europene pentru protecția globală a copiilor, inclusiv în țările de origine și de tranzit.

Toate aceste elemente ar trebui să fie promovate ca parte a **abordării cuprinzătoare a UE în materie de gestionare a migrației** și să asigure protecția efectivă a copiilor migranți, punând accentul pe consolidarea cooperării transfrontaliere¹⁵.

Principiul **interesului superior al copilului** trebuie să fie considerat primordial în toate acțiunile și deciziile care privesc copiii.

⁸ http://ec.europa.eu/newsroom/just/item-detail.cfm?item_id=34456.

⁹ http://lostinmigration.eu/Conclusions_Lost_in_Migration_Conference.pdf.

¹⁰ <https://www.coe.int/en/web/portal/-/srsg-identifies-main-challenges-for-migrant-and-refugee-children-in-europe>.

¹¹ A se vedea http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_ro.htm și http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_ro.htm.

¹² COM(2016) 377 final.

¹³ COM(2017) 1600 final.

¹⁴ COM(2017) 200 final.

¹⁵ În conformitate cu „cele zece principii pentru sisteme integrate de protecție a copilului” http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/2015_forum_roc_background_en.pdf.

2. ABORDAREA CAUZELOR PROFUNDE ȘI PROTEJAREA COPIILOR PE RUTELE DE MIGRAȚIE: ACCELERAREA ÎN CONTINUARE A ACȚIUNII EXTERNE A UE

Protecția copiilor migranți începe prin abordarea **cauzelor profunde** care îi determină pe atât de mulți dintre aceștia să pornesc în călătorii periculoase către Europa. În acest sens, trebuie să se ia măsuri în ceea ce privește persistența conflictelor violente, adesea de lungă durată, a strămutărilor forțate, a inegalităților din perspectiva standardelor de viață, a oportunităților economice reduse și a accesului la servicii de bază, prin eforturi susținute pentru eradicarea sărăciei și a lipsurilor și dezvoltarea sistemelor integrate de protecție a copilului în țările terțe¹⁶. Uniunea Europeană și statele sale membre și-au intensificat eforturile de instituire a unui cadru cuprinzător al politicii externe menit să consolideze cooperarea cu țările partenere pentru integrarea protecției copilului la nivel mondial, regional și bilateral. Uniunea Europeană este pe deplin hotărâtă să pună în aplicare Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă, al cărui obiectiv este o lume în care fiecare copil crește ferit de violență și exploatare, beneficiază de drepturi protejate și are acces la educație și la asistență medicală de calitate.

În **Declarația politică și planul de acțiune prezentate în contextul Summitului de la Valletta**¹⁷ din 2015 se solicită prevenirea și combaterea migrației neregulamentare, a introducerii ilegale de migranți și a traficului de ființe umane (punându-se accentul în special pe femei și copii), precum și abordarea, în același timp, a cauzelor profunde ale migrației neregulamentare și periculoase. În 2016, odată cu adoptarea cadrului de parteneriat¹⁸, migrația a fost mai bine integrată în politica externă a UE în vederea abordării cauzelor profunde ale migrației și reorientării ajutorului UE pentru dezvoltare.

Sunt în curs de desfășurare acțiuni concrete pentru punerea în aplicare a abordării menționate anterior, care se concentrează pe **sprijinirea dezvoltării de mecanisme de protecție a copiilor în țările partenere**, cu un accent special pe minorii neînsoțiți, astfel încât să se creeze un mediu sigur pentru copii de-a lungul rutelor de migrație. De exemplu, proiectul „O mai bună gestionare a migrației” (46 de milioane EUR) are drept obiectiv îmbunătățirea gestionării migrației la nivel regional în Cornul Africii, oferind o protecție specială minorilor neînsoțiți și separați care au căzut pradă rețelelor de trafic și de introducere ilegală de persoane. În programul regional de dezvoltare și protecție, în cadrul căruia sunt în curs de desfășurare proiecte în Etiopia (30 de milioane EUR), Kenya (15 milioane EUR), Somalia (50 de milioane EUR), Sudan (15 milioane EUR) și Uganda (20 de milioane EUR), se pune accentul în special pe protecția minorilor neînsoțiți, astfel încât să se creeze soluții de dezvoltare și protecție bazate pe date concrete, inovatoare și durabile, atât pentru refugiați, cât și pentru comunitățile-gazdă, inclusiv în ceea ce privește oferirea de drepturi și servicii de bază și accesul la acestea. În Africa de Vest, se oferă sprijin țărilor de origine și de tranzit în vederea consolidării cooperării regionale pentru protecția copilului, prin sprijinirea Rețelei Africii de Vest pentru protecția copiilor fără domiciliu stabil și prin oferirea de asistență pentru elaborarea unor standarde comune de protecție și a unor mecanisme de returnare și reintegrare durabile. Alte măsuri specifice sunt puse în aplicare în prezent în regiune, de exemplu în Mauritania, concentrându-se pe victimele potențiale ale traficului de copii.

Migrația neregulamentară a copiilor neînsoțiți către UE pe rute periculoase face ca aceștia să devină victime ale traficului și exploatării copiilor și le pune în pericol sănătatea, dacă nu chiar viața. S-au

¹⁶ A se vedea Comunicarea Comisiei „Vieți demne: de la dependența de ajutor la autonomie” COM(2016) 234 (final).

¹⁷ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/11/12-valletta-final-docs/>.

¹⁸ COM(2016) 385 final.

intensificat **campaniile de sensibilizare** cu privire la riscurile și pericolele cu care se confruntă copiii de-a lungul rutelor de migrație .

Operațiunile umanitare finanțate de UE vor continua să ia în considerare nevoile și vulnerabilitățile specifice ale fetelor și băieților și să asigure protecția acestora pe perioada în care sunt strămutați. Dacă este cazul, se va acorda sprijin atât țării de origine, cât și de-a lungul diverselor rute de migrație, printre altele pentru prevenirea violenței (inclusiv a violenței sexuale) și lupta împotriva acesteia, gestionarea cazurilor, înregistrarea și refacerea documentelor de stare civilă pierdute, regăsirea și reîntregirea familiilor, sprijinul psihosocial, furnizarea de informații, educația și adăposturile de urgență pentru copiii neînsoțiți¹⁹. De exemplu, în Sudanul de Sud, Fondul de urgență al Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) a desfășurat activități de protecție a copilului, axate în special pe prevenirea separării și măsurile care trebuie luate în caz de separare, regăsire și reîntregire a familiilor, sprijin psihosocial, educația privind riscurile pe care le prezintă minele și alte mesaje preventive pentru salvarea de vieți, precum și eliberarea și reintegrarea copiilor asociați cu forțele și grupurile armate. În Irak, Save the Children oferă asistență vitală imediată copiilor și familiilor acestora afectate de criza din Mosul și îmbunătățește accesul la educație incluzivă și de calitate și la servicii de protecție a copilului pentru persoanele strămutate în interiorul țării și pentru fetele și băieții din comunitățile-gazdă. În Afganistan, Organizația Internațională pentru Migrație oferă asistență de protecție umanitară minorilor neînsoțiți afgani vulnerabili și fără forme legale.

Ca răspuns la criza siriană și ținând seama de faptul că jumătate din persoanele afectate de această criză pe teritoriul și în afara Siriei sunt copii, Comisia a depus eforturi pentru a îndeplini obiectivul Conferinței de la Londra²⁰, și anume **școlarizarea tuturor copiilor refugiați**. Peste 700 de milioane EUR au fost alocate pentru asigurarea accesului la educație al copiilor strămutați din cauza crizei siriene prin intermediul Instrumentului pentru refugiații din Turcia și al Fondului fiduciar regional al Uniunii Europene ca răspuns la criza siriană, în toată regiunea. Aceste eforturi includ stabilirea unui parteneriat regional privind educația cu UNICEF, care vizează Liban, Turcia și Iordania, și cooperarea cu SPARK, Universitatea germană-iordaniană, British Council, German Academic Exchange Service, Nuffic, Expertise France și Înaltul Comisar al Organizației Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) pentru a contribui la îmbunătățirea posibilităților de acces la învățământ superior de calitate prin acordarea de burse studenților vulnerabili și strămutați în interiorul Siriei, precum și refugiaților sirieni. În cadrul conferinței organizate la Bruxelles în perioada 4-5 aprilie pe tema sprijinirii viitorului Siriei²¹, Comisia și ceilalți participanți la conferință au convenit să continue aceste eforturi, astfel încât să nu se piardă o generație de copii în Siria și în regiune și să se asigure că toți copiii refugiați și toți copiii vulnerabili din comunitățile-gazdă beneficiază de educație de calitate care oferă acces în egală măsură fetelor și băieților.

Orientările recent revizuite ale UE pentru promovarea și protecția drepturilor copilului²² reînnoiesc angajamentul UE de a promova și proteja indivizibilitatea drepturilor copilului în relațiile cu țările terțe, inclusiv cu țările de origine și de tranzit. Acestea oferă personalului instituțiilor UE și al statelor membre orientări privind modalitățile de a pune în aplicare o abordare bazată pe

¹⁹ A se vedea SWD (2016) 183 final - „Protecția umanitară: Îmbunătățirea rezultatelor acțiunilor de protecție astfel încât să se reducă riscurile pentru persoanele care se confruntă cu crize umanitare”.

²⁰ A se vedea declarația în urma conferinței <https://www.supportingsyria2016.com/news/co-hosts-declaration-of-the-supporting-syria-and-the-region-conference-london-2016/>

²¹ A se vedea declarația în urma conferinței <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/04/05-syria-conference-co-chairs-declaration/>

²² Orientările UE pentru promovarea și protecția drepturilor copilului, 7 martie 2017, 6846/17.

https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/22017/guidelines-promotion-and-protection-rights-child_en.

consolidarea sistemelor care să asigure protecția drepturilor tuturor copiilor. În concluziile adoptate la 3 aprilie 2017²³, Consiliul a subliniat faptul că Uniunea Europeană va continua să se implice în mod activ în procesele care vizează elaborarea pactului global privind refugiații și a pactului global privind migrația, în urma adoptării, în septembrie 2016, a Declarației de la New York privind refugiații și migranții²⁴. În acest context, Consiliul a reafirmat necesitatea de a proteja toți copiii refugiați și migranți, indiferent de statutul lor, și de a acorda în orice moment prioritate interesului superior al copilului, inclusiv în ceea ce privește copii neînsoțiți și cei separați de familiile lor, în conformitate deplină cu dispozițiile Convenției ONU cu privire la drepturile copilului și ale protocoalelor facultative la aceasta.

Acțiuni-cheie:

Comisia Europeană și statele membre ar trebui:

- să acorde prioritate acțiunilor menite să consolideze sistemele de protecție a copilului de-a lungul rutelor de migrație, inclusiv în contextul punerii în aplicare a Declarației politice și a planului de acțiune prezentate în contextul Summitului de la Valletta și a cadrului de parteneriat, precum și în contextul cooperării pentru dezvoltare;
- să sprijine țările partenere în ceea ce privește dezvoltarea unor sisteme naționale de protecție a copiilor și a unor servicii de evidență a populației solide, precum și cooperarea transfrontalieră în materie de protecție a copilului;
- să sprijine proiectele care vizează protejarea minorilor neînsoțiți în țările terțe pe rutele de migrație, în special pentru a preveni traficul și introducerea ilegală de copii;
- să pună în aplicare în mod activ Orientările UE pentru promovarea și protejarea drepturilor copilului.

3. IDENTIFICAREA ȘI PROTEJAREA ÎN MOD RAPID ȘI GLOBAL

După sosirea lor în Uniunea Europeană, copiii migranți ar trebui să fie întotdeauna **identificați și înregistrați drept copii**, pe baza unui set de date uniform în toată Uniunea Europeană (care să indice, de exemplu, dacă copilul este neînsoțit sau separat de familie sau dacă acesta călătorește împreună cu familia, naționalitatea/apatridia, vârsta, sexul etc.). Copiii ar trebui să aibă prioritate în toate procedurile legate de trecerea frontierei și să beneficieze de un sprijin adecvat din partea personalului specializat în procesul de identificare și înregistrare. Ar trebui, în special, să se aplice abordări adaptate copiilor și sensibile la dimensiunea de gen pentru prelevarea amprentelor digitale și a datelor biometrice. Vulnerabilitățile și nevoile speciale de protecție, inclusiv nevoile de asistență medicală, ar trebui să fie mai bine evaluate, atât în mod sistematic, cât și la nivel individual.

Copiii, în special cei care sunt neînsoțiți, sunt și mai expuși riscurilor de **exploatare și trafic de copii**²⁵. Copiii constituie un grup deosebit de vulnerabil și sunt vizați de traficanți, iar riscul ca aceștia să devină victime ale unor astfel de practici a fost exacerbat de numărul mare de copii care sosesc în Uniunea Europeană. Ar trebui să se acorde o atenție specială satisfacerii nevoilor fetelor și băieților care au fost victime ale oricărei forme de violență sexuală sau de gen. Cu toate acestea, sistemele naționale de protecție a copiilor și/sau mecanismele de alertă pentru combaterea traficului de persoane nu sunt sesizate întotdeauna sau sunt sesizate cu întârziere. Copiii care sunt apatrizi, de exemplu, din cauză că părinții lor sunt apatrizi sau pentru că legislația care reglementează cetățenia

²³ Concluziile Consiliului privind promovarea și protecția drepturilor copilului, 3 aprilie 2017, 7775/17.

²⁴ Declarația de la New York pentru refugiați și migranți, A/71/L.1*, 13 septembrie 2016.

²⁵ A se vedea COM(2016) 267 final.

din țara de cetățenie a mamei impune o discriminare de gen, pot fi dificil de identificat ca atare, ceea ce întârzie determinarea statutului lor în Uniunea Europeană.

O **persoană responsabilă pentru protecția copilului** ar trebui, prin urmare, să fie prezentă dintr-un stadiu timpuriu al etapei de identificare și de înregistrare. Statele membre din prima linie ar trebui să beneficieze, dacă este necesar, de sprijinul altor state membre prin trimiterea de experți de către agențiile UE. Există o nevoie urgentă de integrare a protecției copilului în hotspoturi, prin desemnarea în fiecare hotspot a unui responsabil cu protecția copilului, și anume, o persoană cu această responsabilitate care acționează ca punct de contact pentru toate aspectele referitoare la copii, indiferent dacă aceștia sunt sau nu solicitanți de protecție internațională.

Adesea, procedurile transfrontaliere de **regăsire și reîntregire a familiilor**, inclusiv în țările de origine și de tranzit, nu sunt efectuate, sunt amânate sau sunt lansate prea târziu. Aceste proceduri ar trebui să fie simplificate și accelerate pentru toți copiii, atât în cazurile în care aceștia solicită protecție internațională (și, prin urmare, sunt eligibili pentru transfer în temeiul Regulamentului Dublin²⁶), cât și în temeiul Directivei privind reîntregirea familiei, atunci când este aplicabilă²⁷. În plus, ar trebui luate măsuri pentru a se verifica legăturile de familie ale copiilor separați care călătoresc cu adulți, înainte de a îndruma copilul mai departe sau de a încredința tutela acestuia adultului care îl însoțește.

Copiii migranți dispăruți au dreptul de a beneficia de aceeași protecție ca și copiii resortisanți dispăruți. Combaterea fenomenului dispariției copiilor necesită crearea unor mecanisme de prevenire și a unor măsuri de răspuns solide. În ceea ce privește prevenirea, copiii găsiți oriunde pe teritoriul Uniunii Europene trebuie să fie rapid identificați, înregistrați și îndrumați către autoritățile de protecție a copilului.

Trebuie să existe protocoale și proceduri care să permită **raportarea sistematică și luarea de măsuri de răspuns** în cazul dispariției copiilor neînsoțiți²⁸. Responsabilii centrelor de primire, în special, precum și alte persoane implicate în îngrijirea copilului, ar trebui să raporteze poliției toate cazurile de dispariție a copiilor. Trebuie utilizate, dacă este cazul, liniile telefonice de urgență pentru copiii dispăruți (numărul 116 000, operațional în toate statele membre ale UE) și mecanismele de alertă pentru semnalarea copiilor. Toate cazurile de dispariție a unui copil neînsoțit ar trebui înregistrate de serviciile de poliției, care ar trebui să introducă o alertă privind copilul dispărut în Sistemul de Informații Schengen (SIS) și să țină legătura cu biroul național SIRENE. Statele membre ar trebui, de asemenea, să solicite emiterea unei notificări Interpol privind persoana dispărută²⁹, în cooperare cu Europol, dacă este cazul. Alte eforturi de sensibilizare a opiniei publice cu privire la problema dispariției copiilor ar putea include, de asemenea, campanii de informare în locurile publice.

Reforma SIS propusă recent cuprinde o propunere de a adăuga o clasificare în sistemul de alertă privind copiii dispăruți, care să indice circumstanțele dispariției, dacă acestea sunt cunoscute, și faptul că copilul este neînsoțit și/sau victimă a traficului de persoane³⁰. Se lucrează, în prezent, la un sistem de identificare automată a amprentelor digitale în SIS. Acest lucru va permite căutarea în SIS în funcție de amprentele digitale și identificarea cu mai multă precizie a copiilor care au nevoie de

²⁶ Regulamentul (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională, JO L 180, 29.6.2013, p. 31-59.

²⁷ Directiva 2003/86/CE a Consiliului privind dreptul la reîntregirea familiei, JO L 251, 3.10.2003, p. 12-18.

²⁸ A se vedea, de exemplu, abordarea cuprinzătoare a Suediei în ceea ce privește dispariția copiilor neînsoțiți (acțiunile naționale de identificare / analiză / monitorizare). <http://www.lansstyrelsen.se/Stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/manskliga-rattigheter/ensamkommande-barn-som-forsvinner/Sidor/mapping-analysis-follow-up-on-missing-unaccompanied-minors-in-sweden.aspx>.

²⁹ Ținând seama în mod corespunzător de garanțiile necesare pentru a se evita expunerea solicitanților de protecție internațională sau a membrilor familiilor lor la riscul de a suferi vătămări grave comise de actori din țările terțe.

³⁰ COM(2016) 883 final.

protecție. Scăderea limitei de vârstă pentru prelevarea amprentelor digitale și a imaginii faciale de la 14 la 6 ani, astfel cum s-a propus la Regulamentul Eurodac revizuit, ar putea, de asemenea, facilita urmărirea copiilor dispăruți³¹. În plus, viitorul sistem de intrare/ieșire³² va contribui, de asemenea, la îmbunătățirea identificării și detectării copiilor resortisanți ai țărilor terțe care dispar în Europa.

Acțiuni-cheie:

Începând din 2017, cu sprijinul Comisiei și al agențiilor UE, statele membre sunt încurajate:

- să colecteze și să facă schimb de date comparabile pentru a facilita urmărirea transfrontalieră a copiilor dispăruți și verificarea legăturilor de familie;
- să aplice abordări adaptate copiilor și sensibile la dimensiunea de gen pentru prelevarea amprentelor digitale și a datelor biometrice;
- să se asigure că o persoană responsabilă pentru protecția copilului este prezentă dintr-un stadiu timpuriu al etapei de identificare și că un responsabil pentru protecția copilului este desemnată în fiecare hotspot;
- să pună în aplicare procedurile și protocoalele necesare pentru raportarea sistematică și pentru luarea unor măsuri de răspuns în toate cazurile de dispariție a copiilor neînsoțiți.

4. ASIGURAREA PRIMIRII ADECVATE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Condițiile de primire pentru copiii migranți nu includ doar cazarea adecvată în condiții de siguranță, ci și toate serviciile de asistență necesare pentru a asigura respectarea interesului superior al copilului și bunăstarea sa, cum ar fi reprezentarea independentă, precum și accesul la educație, asistență medicală, sprijin psihosocial, activități de agrement și măsuri legate de integrare.

Centrele de primire nu sunt întotdeauna adaptate la nevoile copiilor, iar personalul din aceste centre nu este întotdeauna instruit sau calificat să lucreze cu copiii. Măsurile adecvate de protecție a copiilor și de securitate nu sunt încă puse la punct în toate centrele de primire. Există cazuri în care evaluările nevoilor individuale nu sunt adecvate sau nu sunt realizate deloc, ceea ce împiedică punerea în aplicare a unor măsuri de răspuns adaptate la nevoile fiecărui copil. Deși plasamentul copiilor neînsoțiți în familii substitutive s-a extins în ultimii ani și s-a dovedit o soluție de succes și eficace din punctul de vedere al costurilor, această posibilitate este în continuare insuficient utilizată. Este necesar să se acorde sprijin psihologic copiilor și familiilor care au suferit traume și să se ofere servicii specifice fetelor și băieților care s-ar putea să fi fost victime ale violenței sexuale și de gen, prin promovarea accesului la servicii de îngrijire axate pe aspecte sexuale și reproductive. Copiii care trăiesc în comunități se pot confrunta cu obstacole în ceea ce privește accesul la servicii medicale și la educație. Nu se asigură întotdeauna accesul rapid al copiilor la educație, deși educația reprezintă un drept al omului în conformitate cu Convenția Organizației Națiunilor Unite privind drepturile copilului și un element fundamental pentru viitorul și bunăstarea copiilor.

Pentru soluționarea acestor probleme, Comisia va continua să acorde prioritate accesului în condiții de siguranță la educația formală și informală, reducând perioadele de întrerupere a educației copiilor³³. Trebuie făcut tot ceea ce este posibil pentru a se asigura disponibilitatea și accesibilitatea unor condiții de primire adecvate și sigure. Printre opțiunile adecvate se numără, în special pentru copiii neînsoțiți, plasamentul alături de rude adulte sau într-o familie substitutivă, centre de cazare

³¹ COM(2016) 272 final.

³² COM(2016) 194 final.

³³ În special prin intermediul Instrumentului de sprijin de urgență. http://ec.europa.eu/echo/what-we-do/humanitarian-aid/emergency-support-within-eu_en.

specializate pentru primirea copiilor sau alte forme de cazare adecvate, cum ar fi centrele de primire deschise cu o supraveghere strictă care garantează protecția copiilor sau mecanismele prin care se asigură o locuință independentă de mici dimensiuni pentru copiii mai mari³⁴. Orientările Organizației Națiunilor Unite pentru îngrijirea alternativă a copiilor constituie standarde relevante³⁵.

În unele cazuri, copiii au fost cazați în centre închise din cauza lipsei de centre de primire alternative adecvate. Având în vedere **impactul negativ al luării în custodie publică** a copiilor, luarea în custodie publică ar trebui să fie utilizată, în conformitate cu legislația UE, numai în situații excepționale, atunci când acest lucru este strict necesar, doar în ultimă instanță, pentru o perioadă cât mai scurtă posibil și niciodată într-un penitenciar.

În plus, atunci când există motive pentru luarea în custodie publică, trebuie făcut tot posibilul pentru a asigura că sunt disponibile și accesibile o serie de alternative viabile la luarea în custodie publică a copiilor migranți³⁶, inclusiv prin acordarea de sprijin din fondurile UE. Promovarea unor alternative la luarea în custodie publică va fi tema principală a celui de al 11-lea forum privind drepturile copilului (noiembrie 2017).

Instituirea unor **sisteme de monitorizare eficiente** la nivel național ar trebui să contribuie, de asemenea, la buna funcționare a centrelor de primire, prin garantarea faptului că interesele de afaceri (pentru centrele care au scop lucrativ) nu prevalează asupra protecției copilului. Pentru a sprijini statele membre, EASO va elabora, în 2017, orientări specifice cu privire la standardele și indicatorii cu caracter operațional care vizează condițiile materiale de primire a copiilor neînsoțiți, în completarea orientărilor cu privire la condițiile de primire elaborate deja anul trecut care se aplică tuturor solicitanților de azil.

³⁴ Astfel cum se prevede la articolul 24 din Directiva 2013/33/UE de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare) JO L 180, 29.6.2013, p. 96–116.

³⁵ <http://www.refworld.org/docid/4c3acd162.html>.

³⁶ A se vedea articolul 11 din Directiva 2013/33/UE de stabilire a standardelor pentru primirea solicitanților de protecție internațională (reformare), JO L 180, 29.6.2013, p. 96–116 și, ca referință suplimentară, standardele UNHCR privind luarea în custodie publică și punctele 84-88 din secțiunea „*Alternatives to detention*” („Alternative la luarea în custodie publică”). http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=42359.

Acțiuni-cheie:

Începând din 2017, cu sprijinul Comisiei și al agențiilor UE, statele membre sunt încurajate:

- să se asigure că se realizează, încă de la sosirea copiilor, o evaluare individuală a vulnerabilității și a nevoilor lor în funcție de sexul și vârsta copiilor și că această evaluare este luată în considerare în toate procedurile ulterioare;
- să se asigure că toți copiii au acces rapid la asistență medicală (inclusiv la îngrijiri preventive) și la sprijin psihosocial, precum și la educație formală favorabilă incluziunii, indiferent de statutul copilului și/sau al părinților săi;
- să se asigure că există o serie de opțiuni alternative de îngrijire pentru copiii neînsoțiți, inclusiv plasamentul familial;
- să integreze politicile de protecție a copiilor în toate centrele de primire a copiilor, inclusiv prin desemnarea unei persoane responsabile cu protecția copilului;
- să asigure și să monitorizeze disponibilitatea și accesibilitatea unei serii de alternative viabile la luarea în custodie publică a copiilor migranți;
- să se asigure că există un sistem de monitorizare adecvat și eficient pentru primirea copiilor migranți;
- să utilizeze pe deplin viitoarele orientări ale EASO cu privire la standardele și indicatorii cu caracter operațional care vizează condițiile materiale de primire a copiilor neînsoțiți.

5. ASIGURAREA ACCESULUI RAPID ȘI EFECTIV LA PROCEDURILE DE STABILIRE A STATUTULUI ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A GARANȚILOR PROCEDURALE

Se impune aplicarea de **măsuri de protecție corespunzătoare** în cazul tuturor copiilor aflați pe teritoriul Uniunii Europene, inclusiv în toate etapele procedurii de azil și de returnare. În prezent, trebuie intensificate o serie de măsuri de protecție, în special în ceea ce privește accesul la informații, reprezentarea juridică și tutela, dreptul de a fi ascultat, dreptul la o cale de atac efectivă și evaluarea vârstei copilului dintr-o perspectivă multidiscplinară și cu respectarea drepturilor sale.

Tutorii joacă un rol crucial în garantarea drepturilor și protejarea intereselor tuturor copiilor neînsoțiți, inclusiv în cazul copiilor care nu solicită azil. Aceștia pot contribui la crearea unui climat de încredere cu copilul și la asigurarea bunăstării sale, inclusiv în scopul integrării, în cooperare cu alți actori. De asemenea, tutorii pot contribui la prevenirea situațiilor în care copiii dispar sau sunt victime ale traficului de persoane. În prezent, există deficiențe majore de funcționare a sistemului de tutelă în unele state membre, în special în ceea ce privește numărul de tutori calificați disponibili și ritmul în care aceștia sunt desemnați. Ar trebui consolidate instituțiile de tutelă, dacă este cazul. Tutorii trebuie să fie recrutați în număr suficient de mare, să fie numiți mai rapid și să dispună de mijloace mai adecvate pentru a-și îndeplini sarcinile. Se impune, de asemenea, necesitatea urgentă ca tutorii și autoritățile de tutelă din statele membre să elaboreze și să facă schimb de bune practici și de orientări. Acesta este motivul pentru care se va crea, în 2017, o rețea europeană de tutelă.

Propunerile din 2016 ale Comisiei privind reforma **sistemului european comun de azil** recunosc rolul fundamental al tutorilor pentru copiii neînsoțiți și vizează consolidarea garanțiilor specifice aplicabile copiilor³⁷. Propunerea de regulament privind procedurile de azil³⁸ are ca obiectiv consolidarea sistemului de tutelă în statele membre, în timp ce noul Regulament Dublin³⁹ ar trebui să

³⁷ A se vedea http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-1620_ro.htm și http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-2433_ro.htm.

³⁸ COM(2016) 467 final.

³⁹ COM(2016) 270 final.

asigure determinarea rapidă a statului membru responsabil pentru tratarea cererii de protecție internațională a copilului.

Metodele și procedurile de **evaluare a vârstei** variază considerabil de la un stat membru la altul și nu respectă întotdeauna recomandările EASO și evoluțiile practicii. De exemplu, pot fi efectuate evaluări inutile ale vârstei și se utilizează uneori metode invazive, tutorii sunt adesea numiți numai după ce s-au încheiat procedurile de evaluare a vârstei, iar dezacordurile cu privire la vârstă duc uneori la plasarea copiilor în custodie publică. În unele cazuri, se solicită copiilor să plătească pentru a contesta o evaluare a vârstei cu care nu sunt de acord. Sunt necesare proceduri multidisciplinare și fiabile de evaluare a vârstei, care să respecte pe deplin garanțiile referitoare la evaluarea vârstei prevăzute în dreptul UE, atunci când există îndoieli cu privire la vârsta unei persoane care ar putea avea sub 18 ani. Atunci când rezultatele nu sunt concludente, ar trebui să se presupună că persoana este copil și să i se acorde acesteia beneficiul îndoielii, în conformitate cu dreptul UE⁴⁰. În 2017, EASO își va actualiza orientările privind evaluarea vârstei.

După cum s-a menționat anterior, **procedurile de regăsire și reîntregire a familiei/menținerea unității familiei** sunt adesea amânate sau lansate prea târziu. Aceste proceduri ar trebui să fie efectuate indiferent de statutul legal al copilului, cu implicarea unei persoane responsabile de protecția copilului sau a tutorelui copilului, după desemnarea acestuia. Pentru solicitanții de azil, transferurile bazate pe dispozițiile privind menținerea unității familiei prevăzute în Regulamentul Dublin sunt prea puțin utilizate, iar aplicarea acestora durează uneori mai multe luni. Ar trebui să se depună eforturi concertate pentru a accelera procedurile de reîntregire a familiei, acordând prioritate copiilor neînsoțiți și separați. Atunci când copiii sunt transferați la nivel transfrontalier în cadrul Uniunii Europene în temeiul Regulamentului Dublin sau al altor dispoziții, este esențială cooperarea strânsă dintre autoritățile responsabile pentru bunăstarea copilului din fiecare stat membru. Statele membre ar trebui să utilizeze pe deplin canalele existente de cooperare, de exemplu prin intermediul autorităților centrale prevăzute în Regulamentul Bruxelles IIa⁴¹.

Tratarea cererilor de azil și alte proceduri de azil care privesc copiii se desfășoară uneori cu mari întârzieri. Procedurile de determinare a statutului copiilor ar trebui tratate cu prioritate („principiul urgenței”), în conformitate cu Orientările Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului⁴².

Prin transferul solicitanților de azil din Italia și Grecia se urmărește nu numai reducerea presiunii exercitate asupra acestor state membre, ci și asigurarea accesului rapid la procedurile de azil pentru persoanele transferate. În temeiul **deciziilor Consiliului în materie de transfer**⁴³, statele membre ar trebui să acorde prioritate transferului persoanelor vulnerabile, printre care se numără copiii neînsoțiți și copiii aflați în situații deosebit de vulnerabile. În decembrie 2016, Consiliul European a solicitat statelor membre să își intensifice eforturile pentru a accelera procesul de transfer, în special pentru copiii neînsoțiți⁴⁴. În ciuda încurajărilor din partea Comisiei, până la 2 aprilie 2017, numai 341 de copii neînsoțiți și separați au fost transferați din Grecia. În Italia, doar un singur copil separat

⁴⁰ Pentru copiii migranți care solicită azil, acest lucru este prevăzut în Directiva 2013/32/UE privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, JO L 180, 29.6.2013, p. 60-95. A se vedea, de asemenea, articolul 13 alineatul (2) din Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, JO L 101, 15.4.2011, p. 1-11.

⁴¹ Regulamentul (CE) nr. 2201/2003 privind competența, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie matrimonială și în materia răspunderii părintești, JO L 338, 23.12.2003, p. 1-29.

⁴² În conformitate cu articolul 31 alineatul (7) litera (b) din Directiva privind procedurile de azil și cu punctul 50 din Orientările Consiliului Europei privind justiția în interesul copilului https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016804b2cf3.

⁴³ Decizia (UE) 2015/1523 a Consiliului din 14 septembrie 2015 de instituire a unor măsuri provizorii în domeniul protecției internaționale în beneficiul Italiei și al Greciei și Decizia (UE) 2015/1601 a Consiliului din 22 septembrie 2015 de instituire a unor măsuri provizorii în domeniul protecției internaționale în beneficiul Italiei și al Greciei.

⁴⁴ http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/european-council/2016/12/20161215-euco-conclusions-final_pdf/.

a fost transferat, deoarece autoritățile nu au elaborat încă o procedură specifică pentru transferul minorilor neînsoțiți⁴⁵. Este esențial ca statele membre să își intensifice angajamentele asumate, în special în ceea ce privește copiii neînsoțiți și separați.

Acțiuni-cheie:

În 2017:

- Comisia și agențiile UE vor crea o rețea europeană de tutelă prin intermediul căreia să se elaboreze și să se facă schimb de bune practici și orientări privind tutela, în cooperare cu Rețeaua europeană a instituțiilor de tutelă;
- EASO își va actualiza orientările privind evaluarea vârstei.

Cu sprijinul Comisiei și al agențiilor UE, statele membre sunt încurajate:

- să consolideze autoritatea/instituția de tutelă, astfel încât să se asigure că sunt desemnați rapid tutori legali pentru toți copiii neînsoțiți;
- să pună în aplicare proceduri multidisciplinare, fiabile și neinvazive de evaluare a vârstei;
- să asigure regăsirea rapidă și eficace a familiilor, pe teritoriul sau în afara UE, utilizând pe deplin canalele existente de cooperare transfrontalieră;
- să acorde prioritate tratării cazurilor (de exemplu, a cererilor de azil) care privesc copiii în conformitate cu principiul urgenței;
- să acorde prioritate transferului copiilor neînsoțiți din Grecia și Italia.

6. ASIGURAREA UNOR SOLUȚII DURABILE

Este esențial să se găsească **soluții durabile** care să asigure condiții de normalitate și stabilitatea tuturor copiilor pe termen lung. Pentru a identifica soluțiile durabile, ar trebui analizate toate opțiunile, cum ar fi integrarea într-un stat membru, returnarea în țara de origine, relocarea sau reîntregirea familiei alături de membrii ai familiei dintr-o țară terță. Este esențial să se realizeze o analiză aprofundată pentru **stabilirea interesului superior** în toate cazurile⁴⁶.

Ar trebui stabilite norme clare privind statutul juridic al copiilor neînsoțiți cărora nu li se acordă azil, dar care nu vor fi returnați în țara de origine⁴⁷. Statele membre ar trebui să instituie proceduri și procese care să contribuie la identificarea unor soluții durabile, pe bază individuală, și să stabilească clar rolurile și sarcinile celor implicați în evaluare, astfel încât să se evite situația în care copiii se confruntă cu incertitudine pentru o perioadă lungă de timp în ceea ce privește statutul lor juridic. Ar trebui să se asigure, de asemenea, **accesul la educație, servicii de sănătate și sprijin psihosocial** în așteptarea identificării unei soluții durabile. În sfârșit, statele membre ar trebui să încerce să asigure disponibilitatea procedurilor de determinare a statutului și de soluționare a statutului de rezident pentru copiii care nu vor fi returnați, în special în ceea ce privește persoanele care au locuit în țara respectivă pentru o anumită perioadă de timp.

Integrarea timpurie a copiilor este esențială pentru a sprijini dezvoltarea lor până la vârsta adultă. Aceasta reprezintă o investiție socială și un factor-cheie care contribuie la asigurarea coeziunii sociale în toată Europa. Integrarea copiilor cât mai devreme, prin măsuri generale și specifice, este importantă și pentru reducerea riscurilor de implicare posibilă în activități infracționale și a expunerii

⁴⁵ COM(2017) 212 final.

⁴⁶ A se vedea http://www.connectproject.eu/PDF/CONNECT-EU_Reference.pdf (pagina 59) pentru o imagine de ansamblu asupra dispozițiilor privind identificarea unor soluții durabile.

⁴⁷ În conformitate cu punctul 13 din Recomandarea privind returnarea din 7 martie 2017 [COM(2017) 1600 final].

la radicalizare⁴⁸. Rețeaua pentru sensibilizarea publicului cu privire la radicalizare examinează practicile și abordările disponibile pentru sprijinirea și protejarea copiilor care s-ar putea să fi suferit traume și care ar putea fi vulnerabili la radicalizare⁴⁹. Prin intermediul acesteia, se depun eforturi susținute pentru a promova o abordare pozitivă cu privire la diversitate, precum și pentru combaterea rasismului, xenofobiei și, în special, a discursului de incitare la ură împotriva copiilor migranți.

Având în vedere posibilitatea ca copiii sosiți recent să nu fi fost în măsură să dobândească suficiente competențe și abilități pentru a se integra pe deplin și în mod activ în societate, în special din perspectiva tranziției către piața forței de muncă sau a continuării studiilor, copiii în această fază de tranziție ar trebui să beneficieze de orientări, sprijin și oportunități pentru continuarea educației și a formării profesionale. În plus, asemenea copiilor resortisanți ai UE care se află în îngrijirea statului, copiii migranți aflați în îngrijirea statului ar trebui să aibă la dispoziție mecanisme și proceduri care să îi ajute să realizeze tranziția către viața adultă/părăsirea formelor instituționalizate de îngrijire.

Comisia promovează cooperarea dintre statele membre în acest domeniu, prin facilitarea schimburilor de bune practici⁵⁰ și prin oferirea de sprijin financiar pentru proiectele pilot de integrare care vizează toți copiii migranți, inclusiv copiii neînsoțiți. Integrarea copiilor neînsoțiți reprezintă o prioritate în cadrul Fondului pentru azil, migrație și integrare (FAMI) 2014-2020. În conformitate cu planul de acțiune privind integrarea resortisanților țărilor terțe⁵¹ și cu concluziile Consiliului din decembrie 2016⁵², măsurile-cheie întreprinse până acum cuprind cereri de propuneri în mai multe domenii de politică, a căror prioritate principală este integrarea.

Politicile de integrare ale statelor membre reflectă diversitatea contextului social și economic din aceste state. **Accesul rapid și efectiv la educație formală favorabilă incluziunii**, inclusiv la educație și îngrijire timpurie, reprezintă unul dintre cele mai importante și puternice instrumente de integrare a copiilor, prin care se promovează competențele lingvistice, coeziunea socială și înțelegerea reciprocă. Formarea cadrelor didactice pentru a le pregăti să lucreze cu copii din medii diferite este un factor esențial pentru integrare. Este important, de asemenea, să se acorde atenție altor posibilități de socializare, inclusiv prin activități de agrement și sport. Trebuie să se acorde accesul efectiv la educație, precum și la orice măsuri necesare pentru a garanta acest acces (de exemplu, cursuri de limbă) tuturor copiilor, chiar dacă aceștia vor fi returnați într-o țară terță. Din cauza apariției riscurilor ca sistemele de educație să fie segregate pentru copiii migranți⁵³, accesul la educație bazată pe nediscriminare și favorabilă incluziunii este cheia către integrarea copiilor în alte aspecte ale vieții. **Accesul timpuriu la asistență medicală și la condiții de viață adecvate** este esențial pentru integrarea copiilor în țările-gazdă. Îmbunătățirea condițiilor de viață și a măsurilor de

⁴⁸ În conformitate cu Concluziile Consiliului din 3 noiembrie 2016 (13611/16) și cu COM(2016) 379 final. A se vedea, de asemenea, concluziile Raportului Consiliului Europei din 15 martie 2016 privind „Prevenirea radicalizării copiilor prin combaterea cauzelor profunde” și Rezoluția 2103/2016 a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

⁴⁹ A se vedea documentul tematic elaborat de RAN în noiembrie 2016 privind „Copiii returnați din zonele de conflict”, în care sunt prezentate provocările specifice lucrului cu copiii expuși la riscuri: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf. A se vedea, de asemenea, viitorul manual privind persoanele returnate, care cuprinde un capitol consacrat copiilor și care urmează să fie prezentat în cadrul Conferinței RAN pe tema persoanelor returnate din iunie 2017.

⁵⁰ A se vedea site-ul UE privind integrarea <https://ec.europa.eu/migrant-integration/search?search=child+good+practices>.

⁵¹ COM(2016) 377 final.

⁵² <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15312-2016-INIT/ro/pdf>.

⁵³ A se vedea Raportul Agenției pentru Drepturi Fundamentale intitulat „Împreună în UE: promovarea participării migranților și a descendenților lor”. <http://fra.europa.eu/en/publication/2017/migrant-participation>.

combatere a sărăciei în rândul copiilor și de asigurare a asistenței medicale (inclusiv pentru sănătatea mintală) este esențială⁵⁴.

Statele membre ar trebui, de asemenea, să recurgă mai mult la **relocare și la alte căi legale pentru copii**, inclusiv pentru copiii din familii, punând accentul în special pe grupurile cele mai vulnerabile. Copiii neînsoțiți sau separați și familiile ar putea îndeplini criteriile pentru relocarea de urgență în cadrul programelor naționale de relocare elaborate de statele membre sau în cadrul mecanismului european de relocare stabilit în Concluziile privind relocarea⁵⁵ din 20 iulie 2015 și prin Declarația UE-Turcia din 18 martie 2016. Relocarea copiilor neînsoțiți sau separați este încurajată prin stimulente financiare prevăzute în Programul de relocare al Uniunii în temeiul Regulamentului privind FAMI⁵⁶. La 13 iulie 2016, Comisia a adoptat o propunere de regulament de instituire a cadrului de relocare al Uniunii, în care copiii și adolescenții expuși la risc sunt desemnați ca fiind persoane vulnerabile eligibile pentru relocare⁵⁷.

Copiii ar trebui **returnați** în țara lor de origine sau ar trebui să li se asigure reîntregirea familiei alături de membri ai familiei aflați într-o altă țară terță, dacă acest lucru este în interesul lor superior. Deciziile de returnare a copiilor în țara lor de origine trebuie să respecte principiile nereturnării și interesul superior al copilului și ar trebui să se bazeze pe o evaluare de la caz la caz și să respecte o procedură echitabilă și eficientă pentru a le garanta dreptul la protecție și la nediscriminare. Ar trebui să se acorde prioritate deosebită cooperării cu țările de origine, inclusiv prin asigurarea unor condiții mai bune de regăsire a familiilor și de reintegrare. Manualul privind returnarea⁵⁸ și Recomandarea Comisiei din 7 martie 2017 cu privire la eficientizarea returnărilor în cadrul punerii în aplicare a Directivei 2008/115/CE⁵⁹ oferă orientări specifice în ceea ce privește interesul superior al copilului. Este important să se asigure accesul rapid al copiilor care vor fi returnați la măsuri adecvate de (re)integrare, atât înainte de plecare, cât și după sosirea în țara lor de origine sau în altă țară terță.

⁵⁴ Copiii migranți sunt expuși unui risc ridicat de sărăcie, iar abordarea integrată promovată în recomandarea Comisiei intitulată „Investiția în copii: ruperea cercului vicios al defavorizării” asigură concentrarea din nou pe aspectele legate de integrare. JO L 59, 2.3.2013, p. 5-16.

⁵⁵ 11130/15.

⁵⁶ Regulamentul (UE) nr. 516/2014 de instituire a Fondului pentru azil, migrație și integrare, JO L 150, 20.5.2014, p. 168-194.

⁵⁷ COM(2016) 468 final.

⁵⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/policies/european-agenda-migration/proposal-implementation-package/docs/return_handbook_en.pdf.

⁵⁹ COM(2017) 1600 final.

Acțiuni-cheie:

În 2017, Comisia:

- va promova integrarea copiilor prin acordarea finanțărilor disponibile și prin schimbul de bune practici pentru abordarea accesului nediscriminatoriu la servicii publice și programe specifice.

Statele membre sunt încurajate:

- să asigure, la scurt timp de la sosire, accesul egal la educație formală și favorabilă incluziunii, inclusiv la educație și îngrijire timpurie, precum și să elaboreze și să pună în aplicare programe specifice în acest sens;
- să asigure accesul timpuriu la asistență medicală, precum și la alte servicii publice esențiale pentru toți copiii;
- să ofere sprijin care să le permită copiilor aflați în tranziția către vârsta adultă (sau către părăsirea formelor instituționalizate de îngrijire) să aibă acces la educația și formarea necesare;
- să încurajeze incluziunea socială în toate politicile legate de integrare, de exemplu acordând prioritate locuințelor mixte și nesegregate și educației favorabile incluziunii;
- să asigure creșterea numărului de relocări în Europa pentru copiii care au nevoie de protecție internațională;
- să se asigure că există măsurile adecvate de regăsire și reîntregire a familiei pentru a răspunde nevoilor copiilor care vor fi returnați în țara lor de origine.

7. ACȚIUNI TRANSVERSALE: RESPECTAREA INTERESULUI SUPERIOR AL COPILULUI ȘI GARANȚII ÎN ACEST SENS; UTILIZAREA MAI EFICACE A DATELOR, CERCETĂRII, FORMĂRII ȘI FINANȚĂRII

Interesul superior al copilului trebuie să fie evaluat și luat în considerare cu precădere **în toate acțiunile sau deciziile care se referă la copii**⁶⁰. Cu toate acestea, în prezent, legislația din majoritatea statelor membre nu stabilește o procedură pentru identificarea și punerea în aplicare a acestei cerințe, inclusiv în ceea ce privește identificarea unor soluții durabile pentru copiii neînsoțiți, pe baza unei evaluări multidisciplinare și individuale, și nici nu prevede întotdeauna în mod clar rolul tutorelui în acest context. Este important ca Uniunea Europeană să ofere orientări suplimentare pe această temă, pe baza standardelor internaționale. Ar trebui să existe garanții procedurale suplimentare pentru a se asigura un proces solid de determinare a interesului superior al copilului în vederea identificării celor mai adecvate soluții durabile în ceea ce îl privește, având în vedere impactul uriaș pe care această decizie îl are asupra viitorului copilului⁶¹.

Cercetarea specifică poate, de asemenea, să servească unui scop util. Prin programul-cadru al UE pentru cercetare și inovare, Orizont 2020, se vor efectua cercetări privind modul de abordare a integrării copiilor migranți în sistemele de învățământ din UE.

⁶⁰ [Comitetul pentru drepturile copilului, Comentariul general nr. 14;](http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf) http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf; garanțiile procedurale din secțiunea V. Orientările UNHCR privind interesul superior: *Safe and Sound*, 2014: <http://www.refworld.org/docid/5423da264.html>; Orientările din 2012 privind determinarea interesului superior (<http://www.unhcr.org/4566b16b2.pdf>) și manualul UNHCR/International Rescue Committee (Comitetul internațional pentru acordarea de ajutoare) (<http://www.refworld.org/pdfid/4e4a57d02.pdf>).

⁶¹ Articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, considerentul 35 din Regulamentul Eurodac, considerentul 33 din Directiva reformată privind procedurile de azil, considerentul 18 din Directiva reformată privind condițiile pentru protecția internațională, considerentul 9 și articolul 23 alineatul (2) din Directiva privind condițiile de primire.

Copiii trebuie să fie informați - într-un mod adaptat nevoilor lor, precum și vârstei și situației în care se află - cu privire la drepturile, procedurile și serviciile de care dispun pentru protecția lor. Sunt necesare mai multe eforturi pentru a elimina lacunele și a utiliza o gamă largă de metode de informare pentru a răspunde nevoilor copiilor; rolul mediatorilor culturali și al interpreților s-a dovedit benefic în acest sens.

Uniunea Europeană a consolidat **sprijinul operațional** acordat statelor membre pentru formare, colectare de date, finanțare și schimb de bune practici. Comisia va continua acest efort prin care sprijină punerea în aplicare a acțiunilor descrise în prezenta comunicare.

Persoanele care lucrează cu copiii și pentru aceștia (cum ar fi polițiștii de frontieră, personalul centrului de primire, tutorii) nu sunt întotdeauna **instruiți** în mod adecvat **cu privire la protecția copilului**, drepturile copilului și comunicare cu copiii într-un mod adaptat sexului, vârstei și situației acestora. Alocarea de resurse pentru formare ar trebui să fie o prioritate. În 2017, agențiile relevante ale UE vor consolida sprijinul oferit pentru formare și vor crește numărul de formări în domeniul protecției copiilor migranți.

Datele privind copiii migranți sunt încă foarte fragmentate, nu sunt întotdeauna defalcate pe vârstă și sex și nu sunt întotdeauna comparabile, ceea ce face ca nevoile copiilor să fie „invizibile”. În plus, nu se cunoaște numărul exact al copiilor neînsoțiți care dispar sau fug din centrele de primire și de îngrijire⁶². Numai datele privind numărul copiilor care solicită azil sunt colectate în mod coordonat. Sunt necesare date mai detaliate privind toți copiii migranți, pe baza cărora să se elaboreze politici, să se direcționeze mai bine serviciile de sprijin și să se realizeze planificarea pentru situații neprevăzute⁶³, în conformitate cu Declarația de la New York pentru refugiați și migranți din 19 septembrie 2016⁶⁴. În acest scop, Centrul de cunoaștere privind migrația și demografia din cadrul Comisiei va compila un depozit de date privind copiii migranți⁶⁵. Până la sfârșitul anului 2017, Comisia va lansa, de asemenea, consultări privind îmbunătățirile posibile ale modului în care sunt colectate în prezent datele privind copiii și migrația la nivelul UE, inclusiv pe baza Regulamentului privind statisticile din domeniul migrației⁶⁶ și a orientărilor din 2011^{67,68}, în scopul îmbunătățirii sferei de acoperire, a disponibilității și a nivelului de dezagregare a acestor date.

Finanțarea acordată de UE contribuie la protecția copiilor migranți și sprijină **sistemele integrate de protecție a copilului**. Cu toate acestea, dată fiind ponderea mare a copiilor din aflusul total de migranți, ar trebui să se acorde prioritate nevoilor lor, ținând seama de amploarea fenomenului, în cadrul programelor naționale ale statelor membre finanțate de FAMI și de Fondul pentru securitate internă (FSI). Protecția este integrată în intervențiile de urgență care beneficiază de sprijin prin

⁶² În 2013, un studiu al Comisiei intitulat „Copiii dispăruți în Uniunea Europeană: cartografiere, colectare de date și statistici” a furnizat date cu privire la numărul copiilor neînsoțiți dispăruți în 12 state membre. http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/missing_children_study_2013_en.pdf.

⁶³ De exemplu, cu privire la retragerile cererilor de protecție internațională, cauzele pendinte, deciziile de acordare sau de retragere a statutului și a transferurilor în temeiul Regulamentului Dublin.

⁶⁴ <https://refugeemigrants.un.org/declaration> - Secțiunea II „Commitments that apply both to refugees and migrants” („Angajamente care se aplică atât refugiaților, cât și migranților”), punctul 40.

⁶⁵ <https://ec.europa.eu/jrc/en/migration-and-demography>.

⁶⁶ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009R0223>. Regulamentul (CE) nr. 223/2009 privind statisticile europene și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1101/2008 privind transmiterea de date statistice confidențiale Biroului Statistic al Comunităților Europene, a Regulamentului (CE) nr. 322/97 al Consiliului privind statisticile comunitare și a Deciziei 89/382/CEE, Euratom a Consiliului de constituire a Comitetului pentru programele statistice ale Comunităților Europene, JO L 87, 31.3.2009, p. 164–173.

⁶⁷ Eurostat, Prime permise eliberate pentru alte motive, împărțite în funcție de motiv, durata de valabilitate și cetățenie http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth.

⁶⁸ Eurostat, Prime permise eliberate pentru alte motive, împărțite în funcție de motiv, durata de valabilitate și cetățenie http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resoth.

Instrumentul de sprijin de urgență. Ar trebui să se utilizeze mai mult și alte fonduri ale UE care sprijină primirea, integrarea, educația și formarea sau accesul la garanțiile procedurale, inclusiv fondurile structurale și de investiții europene, cum ar fi Fondul social european și Fondul european de dezvoltare regională, precum și Fondul de ajutor european destinat celor mai defavorizate persoane, Programul pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI) și Programul „Drepturi, egalitate și cetățenie”⁶⁹. În același timp, este important să se asigure că finanțarea necesară acordată de UE include o obligație de protecție a copilului, astfel încât organizațiile care intră în contact direct cu copiii să garanteze că personalul lor este verificat și calificat și că există proceduri și mecanisme de raportare și măsuri de tragere la răspundere.

Statele membre dispun de un set amplu de cunoștințe și de **bune practici** în ceea ce privește protecția copiilor migranți, care trebuie răspândite la nivel local și național.

În sfârșit, Comisia va asigura monitorizarea îndeaproape a punerii în aplicare a tuturor aspectelor relevante ale legislației UE, inclusiv, în special, în ceea ce privește respectarea drepturilor fundamentale și obligațiile și garanțiile legate de drepturile copilului⁷⁰.

Acțiuni-cheie:

În 2017 și ulterior, Comisia și agențiile UE:

- vor oferi mai multe formări, orientări și instrumente privind evaluarea interesului superior al copilului;
- vor lansa consultări privind îmbunătățirile posibile ale modului în care sunt colectate în prezent datele privind copiii și migrația la nivelul UE, inclusiv pe baza Regulamentului privind statisticile din domeniul migrației și a orientărilor din 2011, iar Centrul de cunoaștere privind migrația și demografia din cadrul Comisiei va compila un depozit de date privind copiii migranți;
- vor impune organizațiilor care intră în contact direct cu copiii obligația de a dispune de politici interne de protecție a copilului pentru a putea primi finanțare din partea UE;
- vor colecta și vor disemina bune practici privind protecția copiilor migranți prin intermediul unei baze de date online.

Statele membre sunt încurajate:

- să se asigure că toți copiii primesc informațiile relevante privind drepturile lor și procedurile, într-un mod adaptat nevoilor lor, precum și vârstei și situației în care se află;
- să se asigure că persoanele care lucrează cu copiii - de la sosirea copiilor la frontierele UE, până la integrarea sau returnarea lor - sunt formate în mod corespunzător și că persoanele specializate în domeniul protecției copilului sunt implicate, dacă este cazul;
- să acorde prioritate copiilor migranți în cadrul programelor naționale finanțate de FAMI și FSI; să utilizeze orice alte fonduri complementare disponibile ale UE și să se asigure că organizațiile care urmează să primească finanțare dispun de politici de protecție a copilului;
- să îmbunătățească colectarea de date și statistici mai dezagregate privind copiii migranți.

⁶⁹ Documentul de informare cu privire la finanțarea UE pentru protecția copiilor migranți, Forumul european din 2016 privind drepturile copilului. http://ec.europa.eu/newsroom/document.cfm?doc_id=19748.

⁷⁰ http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/acquis_rights_of_child.pdf.

8. CONCLUZII

S-au înregistrat progrese în legătură cu planul de acțiune privind minorii neînsoțiți pentru 2010-2014, inclusiv în ceea ce privește cadrul juridic pentru protecția copiilor migranți, astfel cum se arată în documentul de lucru al serviciilor Comisiei care însoțește prezenta comunicare. Statele membre dispun, de asemenea, de un set amplu de cunoștințe și de bune practici în ceea ce privește protecția copiilor migranți, care ar trebui diseminate pe scară largă. Cu toate acestea, **este nevoie** de noi îmbunătățiri concrete în ceea ce privește **protecția tuturor copiilor migranți** pentru a aborda în mod adecvat provocările actuale.

Prin urmare, se impun **măsuri de urmărire hotărâte, coordonate și concertate** în ceea ce privește acțiunile pe termen scurt definite în prezenta comunicare, care trebuie luate **la nivelul UE și la nivel național, regional și local**, în cooperare cu societatea civilă și organizațiile internaționale. Adoptarea rapidă de către legiuitori a propunerilor în curs pentru reformarea sistemului european comun de azil, care cuprind mai multe dispoziții axate în special pe îmbunătățirea protecției copiilor și a altor persoane vulnerabile, ar oferi un nivel suplimentar de protecție a drepturilor copiilor migranți. Acestea vor trebui puse în aplicare rapid de către statele membre.

Statele membre rămân în prima linie pentru a asigura protecția copiilor migranți, iar Comisia le va sprijini prin intermediul acțiunilor descrise în prezenta comunicare, inclusiv prin consolidarea formării, orientărilor, sprijinului operațional și fondurilor disponibile. Se va consolida, de asemenea, cooperarea dintre agențiile UE, precum și cooperarea cu autoritățile naționale, agențiile Organizației Națiunilor Unite și organizațiile societății civile active în domeniu. Comisia va monitoriza îndeaproape măsurile de urmărire a acțiunilor descrise în prezenta comunicare și va transmite Parlamentului European și Consiliului rapoarte regulate.